La nova rebel·lió urbana

Sergi Picazo

Diu el politòleg **Joan Subirats** que no vivim una "època de canvi", sinó que vivim un "canvi d'època". Si el segle XIX va ser el segle dels imperis i el segle XX el dels estats nació... el segle XXI podria ser el de les ciutats. La trinxera local podria convertir-se en un mur de resistència contra les desigualtats, el neoliberalisme i la uniformitat global. Estem, però, en fase de resistència. "Hem de resistir. Les ciutats no poden ser un lloc on invertir, sinó un lloc on viure", reclama el geògraf urbà **David Harvey.** Torna el lema neozapatista: "Pensa global i actua local". Tot i que, potser, com diu l'analista en comunicació **Antoni Gutiérrez-Rubí** al llibret 'Smart CitiZens', ara toca renovar-lo per un "pensa local per actuar global".

El món s'urbanitza a marxes forçades. La meitat de la població mundial viu ja en el 2% del territori del planeta. El 1950 hi havia només dues ciutats de més de 10 milions d'habitants al món; avui n'hi ha gairebé 50. El terreny d'allò urbà serà l'espai de batalla social, cultural, política i econòmica dels propers 20 anys. S'ha generat una nova lluita de classes urbana i global: els fons d'inversió transnacionals lluitant contra el veí del quart tercera.

El dret a la ciutat d'**Henri Lefebvre** adaptat a un context de globalització capitalista salvatge. "La ciutat global", diu **Saskia Sassen**, catedràtica de sociologia de la Universitat de Colúmbia, "ha sorgit com a emplaçament per a noves reivindicacions": d'una banda, hi ha el capital, que utilitza la ciutat com una mercaderia; i, de l'altra, sorgeix la protesta dels sectors desfavorits de la població urbana. La ciutat, segons ella, serà un espai per "fer visible el poder dels sense poder".

Pel·lícules com **Blade Runner** descriuen un futur caòtic, brut, fosc, sobrepoblat i desigual. "He vist coses que vosaltres no creuríeu. Atacar naus en flames més enllà d'Orió". Els ciutadans privilegiats, els futurs "homo deus" que ja ha previsualitzat l'historiador **Yuval Noah Harari,** viuran en urbanitzacions ideals, verdes i riques, mentre la majoria es morirà de fàstic atrapada per la contaminació i la pobresa.

Vivim, com denuncia sovint la filòsofa **Marina Garcés**, una "condició pòstuma" en un món amenaçat per la catàstrofe ecològica, sanitària i social. És l'apocal·lipsi. Vivim resignats. Ens creiem que la catàstrofe és irreversible. Però, com ella mateixa ens pregunta sovint: no hi ha alternativa al futur de les ciutats? No podem imaginar res nou? No hi ha rebel·lió possible?

El municipalisme és una finestra d'oportunitat oberta davant la crisi de les esquerres globals i l'auge de la nova dreta populista -o extrema dreta de sempre- als barris obrers i perifèrics. Si ets petit i t'enfrontes a un enemic poderós, tria batalles prou grans perquè siguin importants, però que siguin prou petites perquè puguis guanyar-les. **Donald Trump** no va guanyar les eleccions nord-americanes a la majoria de les grans ciutats del país; la nova extrema dreta alemanya no tindria tanta força si fos pels resultats de Berlín o d'Hamburg, i **el "confederalisme democràtic" de Rojava al Kurdistan** ha vençut el terror d'Estat Islàmic. El futur no està escrit. "Mucho más temprano que tarde, se abrirán las grandes alamedas", somiava **Salvador Allende**.

Aquest és l'article d'obertura de la revista 'Ciutats', el dossier monogràfic en paper dedicat als reptes de les ciutats en els pròxims 20 anys que es presenta el proper 15 de novembre a la Lleialtat Santsenca amb la filosofa Marina Garcés i el sociòleg Ivan Miró.